

МИШЕЛ ТУРНИЕ
БЯГСТВОТО НА ПАЛЕЧКО
КОЛЕДНА ПРИКАЗКА

Превод от френски: Мария Георгиева, 2003

chitanka.info

Тази вечер майор Пусе^[1] изглежда бе решил да разпръсне тайнствеността, с която се бе обкръжил от дълго време, и да разкрие намеренията си.

— Ами това е — каза той при десерта след дълбокомислена пауза. — Местим се. Край на Биевр, на барачката, на градинката с десетте салати и трите заека.

И замълча, за да прецени по-добре как забележителното съобщение ще въздейства върху жена му и сина му. После отстрани чиниите и приборите и смете с ръка трохите, пръснати по мушамата.

— Да речем, тука е спалнята. Там — банята, и там — дневната, кухнята и отгоре на това, моля ви се, още две стаи. Шейсет квадратни метра с вградени шкафове, мокет, санитарни възли и неонов осветление. Невероятна работа. Двайсет и третият етаж на небостъргача Меркюр. Представяте ли си?

Можеха ли да си представят наистина? Госпожа Пусе гледаше изплашено страшния си съпруг, после, както все по-често ѝ се случваше напоследък, се обърна към малкия Пиер, като че се осланяше на него да се противопостави на волята на началника на парижките секачи.

— Двайсет и третият етаж ли! Ха! Да не се случва да си забравиш кибрита! — отбеляза храбро той.

— Глупак! — отвърна Пусе. — Има четири свръхскоростни асансьора. В тези съвременни сгради стълбищата практически са премахнати.

— А като духне вятър, не стой на течение!

— И дума не може да става за течение. Прозорците са завинтени. Не се отварят.

— Ами как ще си изтърсвам постелките? — престаши се госпожа Пусе.

— Постелките, та постелките! Ще трябва да се откажеш от селските си навици, да знаеш! Ще си имаш прахосмукачка. И за прането е същото. Да не искаш пак навън да го простираш да съхне!

— Че то — възрази Пиер, — като са завинтени прозорците, как се диша?

— Няма нужда да се проветрява. Има климатична инсталация. Вентилатор изтласква денонощно спарения въздух и го заменя с друг,

който се черпи от покрива и се затопля до желаната температура. Впрочем налага се прозорците да бъдат завинтени, защото небостъргачът е звукоизолиран.

— На тая височина ли? Че защо?

— Как тъй защо, заради самолетите! Не забравяйте, че ще бъдем на един километър от новата писта Тусю-льо-Нобл. На всеки четирийсет и пет секунди по един реактивен самолет — току над покрива. Слава богу, че сме закопчани! Като в подводница... Та така, всичко е готово. Ще можем да се пренесем преди 25-и. Това ще ви е коледният подарък. Късмет, а?

Но докато той си налива още един пръст червено вино, за да си доизяде сиренето, малкият Пиер тъжно размазва в чинията си крем карамела, който изведнъж нещо му се отяде.

— Ей това, деца, е съвременният живот — подчертава Пусе. — Трябва да се приспособиш. Да не би да искате да мухлясаме окончателно в това скапано село! Впрочем самият президент на републиката казва: „Париж трябва да се преустрои за автомобила, дори ако това изисква да се принесе в жертва определен естетизъм.“

— Какво е това определен естетизъм? — пита Пиер.

Пусе прокара късите си пръсти в черната четина на косите си. Тия хлапетии вечно ще намерят да ти зададат глупав въпрос.

— Естетизъм, естетизъм... тъ... ами, н'У, дърветата! — най-накрая измъдря той с облекчение. — „Да се принесе в жертва“ ще рече, че те трябва да се секат. Разбираш ли, синчето ми, президентът намекуваше по този начин за хората ми и за мен. Голяма чест за парижките секачи. И заслужена прослава! Че без нас, така да знаеш — и дума не може да става за широки булеварди и паркинги с всички тия дървета. Щото на Париж уж не му личи, ама е пълен с дървета. Париж направо е гора! Беше де... Защото поне някой си е на поста — ние, секачите. Цветът на секачите при това. Понеже изпипваме работата като бижутери. Мислиш, че е лесно да отсечеш двацет и пет метров чинар посред града, без да повредиш нищо наоколо!

Отприщи се. Вече нищо не може да го спре. Госпожа Пусе става да измие съдовете, а Пиер втренчва в баща си празен поглед, който може да мине за израз на разпалено внимание.

— Големите тополи на остров Сен-Луи и на площад Дофин — на колелца като салам трябваше да ги режем и да сваляме чуканите един

по един с възета. И при това не счупихме прозорец, не издънихме кола. Даже спечелихме поздравления от кметството. Съвсем правилно. Защото един ден Париж като стане плетеница от автостради и тобогани, където хиляди коли ще могат да се движат със сто километра в час във всички посоки — е, кому преди всичко ще се дължи това? На секачите, които ще са разчистили терена!

— А моите ботуши?

— Какви ботуши?

— Дето ми ги беше обещал за Коледа.

— Аз, ботуши? Да, разбира се. Ботушите са хубаво нещо за тук, да шляпаш в градината. Но в апартамент не може. Ами съседите отдолу какво ще кажат? Слушай, ще ти направя едно предложение. Вместо ботуши да взема да купя цветен телевизор. Това е друго нещо, нали? Искаш ли, а, дай си ръката!

И той хваща ръката му с добродушната, открита и мъжествена усмивка на майор на парижките секачи.

„Не искам нито найлоново осветление, нито климерична инсталация. Предпочитам дърветата и ботушите. Сбогом завинаги. Ваш единствен син. Пиер“

„Пак ще има да разправят, че почеркът ми е бебешки“ — мисли Пиер с досада, докато препрочита прощалната си записка. Ами правописът? Нищо не е в състояние така да принизи достойнството и на най-прочувственото послание, както някоя голяма и смешна грешка. Ботуши. Наистина ли се пише с двойно „т“? Сигурно, защото ботушите са два.^[2]

Письмцето е прегънато като покривче на видно място върху кухненската маса. Родителите му ще го намерят, като се приберат от тазвечерното гости у приятели. А той ще бъде далече. Самичък ли? Не съвсем. Той прекосява градинката с един кафез под мишница и се отправя към клетката, където отглежда три заека. И зайците не обичат двайсет и три етажните небостъргачи.

Ето го на магистралата, главен път 306, който води към гората на Рамбуйе. Понеже натам се е запътил. Разбира се, няма ясни намерения. През последната ваканция бе видял струпани фургони край блатото на село Вией-Еглиз. Възможно е някои от тях още да са там, може пък да се уреди нещичко за него...

Ранната декемврийска нощ се е спуснала. Той върви от дясната страна на пътя, противно на наставленията, които винаги са му давали, но автостопът си има свои изисквания. За съжаление колите явно много бързат за коледните празници. Те префучават, без дори да сменят дългите светлини. Пиер върви дълго, дълго. Той още не е уморен, но кафезът се прехвърля все по-често от дясната в лявата ръка и обратно. Ето най-последно островче от ярка светлина, цветове, шум. Бензиностанция и към нея пълен с разни дреболии магазин. Огромен камион с ремарке е спрял до помпа за гориво. Пиер се приближава до шофьора.

— За Рамбуйе съм. Може ли да се кача?

Шофьорът го гледа с недоверие.

— Да не си се чупил случайно?

В този миг на зайците им идва гениална идея. Един след друг си подават главите от кафеза. Ще носиш ли живи зайци в кафез, ако бягаш от къщи? Шофьорът се успокоява.

— Хайде, живо! Ще те взема!

Пиер пътува за пръв път в тежкотоварен камион. Колко високо си кацнал! Като че си яхнал слон! Под фаровете изникват в нощта части от къщи, сенки на дървета, бегли очертания на пешеходци и колоездачи. След Крист-дъо-Сакле пътят се стеснява и почва да криволичи. Наистина си в открито поле. Сен Реми, Шеврьоз, Серне. Ето, влизат в гората.

— След километър слизам — предупреждава Пиер малко наслуки.

Всъщност е поразколебан и му се струва, че напускат камиона, ще изостави кораба, за да се хвърли в морето. След няколко минути камионът спира до бордюра на пътя.

— Не мога да стоя дълго тук — обяснява шофьорът. — Хайде, хоп! Всички да слизат!

Но той все пак пъхва ръка под седалката си и изважда оттам термос.

— Хайде по глътка топло вино, преди да се разделим. Моята старица все това ми слага. Пък аз предпочитам бяло домашно винце.

Сиропената течност пари и мирише на канела, но все пак е вино и Пиер е леко замаян, когато камионът потегля с пъхтене, даване и рев. „Да, истински слон — мисли Пиер, докато го гледа как потъва в нощта.

— Но тия гроздове разноцветни светлини и стоповете го правят едновременно нещо като слон и коледна елха.“

Елхата завива и изчезва, а тъмнината обгръща отново Пиер. Но нощта не е съвсем непрогледна. Облачното небе разпръсква бледа светлина. Пиер върви. Струва му се, че трябва да завие надясно по някакъв път, за да стигне блатото. Точно така, ето път, но наляво. Е, няма значение. Той в нищо не е сигурен. Наляво да бъде. Навярно е от топлото вино. Не трябваше. Умира за сън. Пък този проклет кафез му насини хълбока. Дали да не си почине за минутка под някое дърво? Например под тази огромна ела, която е застлала наоколо килим от съхнещи иглички? Я чакай, ще извади зайците. Живите зайци са топло нещо. Могат да послужат вместо завивка. Жива завивка. Те искат да се скрият в Пиер, като пхат муцунки в дрехите му. „Аз съм им леговището — мисли той с усмивка. — Живо леговище.“

Звезди танцуват край него с радостни възгласи и сребрист смях. Звезди ли? Не, фенери. Носят ги джуджета. Джуджета ли? Не, момиченца. Те се скупчват край Пиер.

— Момченце! Загубено! Изоставено! Заспало! Събужда се. Добър ден! Добър вечер! Хи-хи-хи! Как се казваш? Аз съм Надин, а аз Кристин, Карин, Алин, Сабин, Ермелин, Делфин...

Те прихват и се сбутват, а фенерите подскачат все повече и повече. Пиер опипва наоколо. Кафезът си е там, но зайците са изчезнали. Той става. Седемте момиченца го обграждат, повличат го, невъзможно е да им устои.

— Нашата фамилия е Логр. Ние сме сестри.

Нов лудешки смях, който разтърсва седемте фенера.

— Живеем наблизо. Я гледай, виждаш ли онази светлина сред дърветата? А ти? Откъде идваш? Как се казваш?

За втори път го питат за името. Той произнася: „Пиер.“ Те се провикват в един глас: „Той може да говори! Говори! Казва се Пиер! Ела, ще те запознаем с Логр^[3].“

Цялата къща е дървена, с изключение на цокъла от дялан камък. Старомодна и безформена сграда, която се е получила навярно от неумелото свързване на доста постройки. Но Пиер вече е отведен в голямото общо помещение. Там отначало вижда само огромна камина, където горят цели дънери. Лявата страна на огнището е закрыта от голямо ракитово кресло, истински трон, само че лек, въздушен,

украшен с извивки, шевици, кръстоски, розетки, цветни листчета, през които проблясват пламъците.

— Тук ядем, пеем, танцуваме, разказваме си приказки — обясняват седем гласа в хор. — Там, встрани, е спалнята ни. Това легло е за всички деца. Виж колко е голямо.

Действително Пиер никога не е виждал толкова широко, съвсем квадратно легло, с надута като огромен червен балон пухена постелка. Над леглото бродиран надпис в рамка като че приканва за сън: „Любете се, не воювайте.“ Но седемте дяволчета издърпват Пиер в друга стая — обширна работилница, която мирише на вълна и боя и е запълнена почти изцяло с един тъкачен стан от светло дърво.

— Тук мама тъче. Тя замина да си продава тъканите в провинцията. Ние с татко я чакаме.

„Странно семейство — мисли Пиер. — Майката работи, а пък бащата пази къщата!“

Ето ги всички отново пред огъня в салона. Креслото се размърдва. Значи въздушният трон е зает. Има някой в извитите му като лебедови шии облегалки.

— Татко, това е Пиер.

Логр е прав и гледа Пиер. Колко е висок! Истински горски великан! Но строен, гъвкав великан, у когото всичко е изпълнено с нежност — дългите му руси коси, стегнати с превръзка през челото, златистата му, къдрава, копринена брада, сините му ласкави очи, кожените му дрехи с цвят на мед, по които се редуват гравирани сребърни украшения, верижки, огърлици, три колана, чиито токи са точно една над друга, и особено — ах! — особено ботушите му, високи меки ботуши от естествена еленова кожа, които му стигат до коленете и също са обсипани с верижки, халки, украшения.

Пиер изпада във възторг. Не знае какво да каже, вече не знае какво говори. Казва: „Красив сте като...“ Логр се усмихва. Усмихва се с всичките си бели зъби, но и с огърлиците, с бродираната си жилетка, с ловджийския си панталон, с копринената си риза и особено — ах! — особено с високите си ботуши.

— Красив като какво? — настоява той.

Обърканият Пиер търси дума: думата, която най-добре ще изрази изненадата, възхищението му.

— Красив сте като жена! — произнася той накрая като въздишка.

Избухва смехът на момиченцата, после смехът на Логр, а най-после и Пиер се засмива, щастлив, че по тоя начин става част от семейството.

— Хайде да ядем — казва Логр.

Каква блъсканица настава край масата, защото всички момиченца искат да седнат до Пиер!

— Днес Сабин и Карин сервират — напомня благо Логр.

Освен настърганите моркови Пиер не разпознава нито едно от ястията, които двете сестри слагат на масата и от които всички почват веднага свободно да си вземат. Изреждат му пюре от чесън, див ориз, черни репички, гроздова захар, планктоново сладко, печена соя, варен алабаш и други чудеса, които поглъща със затворени очи, като ги полива с каймак и кленов сироп. Доверчиво се съгласява, че всичко е прекрасно.

После осемте деца сядат в полукръг около огъня, а Логр откача от свода над камината една китара и изтръгва от нея като начало няколко тъжни, мелодични акорда. Но когато песента се понася, Пиер трепва от изненада и внимателно се вглежда в лицата на седемте сестри. Не, момичетата слушат мълчаливо и старателно. Значи нежният глас, лекото сопрано, което без усилие извисява най-звънки трели, принадлежи на тъмния силует на Логр.

Ще свършат ли някога изненадите? Сигурно няма, защото момичетата раздават цигари и съседката му (Надин ли е или Ермелин?) запалва една и непринудено му я пъхва между устните. Цигари със странно ухание, едновременно сладникаво и малко тръпчиво, чийто дим те прави лек, лек, лек като него самия, който плува на сини талази в тъмното пространство.

Логр подпира китарата на креслото си и мечтателно замълчава. Най-после заговаря с глух гръден глас.

— Слушайте — казва той. — Тази вечер започва най-дългата нощ в годината. И аз ще ви разкажа за най-важното на света. Ще говоря за дърветата.

Той пак замълчава продължително, после подхваща отново:

— Слушайте. Какво е представлявал Раят? Гора. Или по-точно лес. Лес, защото дърветата там се издигали подредени, доста далеч едно от друго, нямало сечища и бодливи храсти. И най-важното — всяко било различно по природа. Не било като сега. Тук например

можеш да видиш как цели хектари ели се редуват със стотици брези. За какви видове ставало дума? Забравени, непознати, необикновени, изумителни видове, които вече не се срещат по земята, и ще разберете защо. Всъщност всяко от тези дървета имало свои плодове и всеки вид плод притежавал особено чудодейно свойство. Един давал познание за доброто и злото. Това бил първи номер в Рая. Втори номер дарявал вечен живот. Също не било лошо. Че и всички останали — един носел сила, втори надарявал с творческа мощ, благодарение на другите можело да придобиеш мъдрост, вездесъщност, красота, смелост, любов — всички качества и добродетели, които били привилегия на Йехова. А пък тая привилегия Йехова твърдо възнамерявал да запази единствено за себе си. Затова казал на Адам: „Ако хапнеш от плода на първи номер, ще умреш.“

Истината ли казал Йехова, или излъгал? Змията твърдяла, че лъжел. На Адам не му оставало друго, освен да опита. Щял да види дали ще умре, или, напротив, ще познае доброто и злото. Като самия Йехова. Подтикнат от Ева, Адам се решил. Отхапал от плода. И не умрял. Обратно, очите му се отворили, той познал доброто и злото. Значи Йехова излъгал. Истина е казвала змията.

Йехова изпаднал в ужас. Сега, като не се страхувал вече, човекът щял да вкуси от всички забранени плодове и лека-полека щял да стане втори Йехова. И веднага предотвратил това, като поставил ангел с развъртан огнен меч пред дърво номер две, което дарявало вечен живот. После изгонил Адам и Ева от омагьосания лес и ги заточил в краища без дървета.

Ето какво проклятие тегне над хората: те са произлезли от растителното царство. А са попаднали в животинското. Какво представлява впрочем животинското царство? Лов, насилие, убийство, страх. Обратно, растителното царство е спокоен растеж в единение със земята и слънцето. Затова с мъдрост може да се сдобие само вегетарианец, и то единствено чрез съзерцание на дървото в някоя гора...

Логр става да хвърли цепеници в огъня. После заема отново мястото си и след дълго мълчание казва:

— Слушайте. Какво представлява дървото? Дървото преди всичко е определено равновесие между клонак в простора и подземно преплитане на корени. Това чисто механично равновесие само по себе

си съдържа цяла философска система. Защото е ясно, че короната може да се разпростира, да се разширява, да обема все по и по-просторен къс небе само когато коренищата се спускат по-дълбоко, разклоняват се на все по-многобройни корени и коренчета, за да закрепят по-здраво цялото устройство. Онези, които познават дърветата, знаят, че някои разновидности — по-специално кедрите — развиват дръзко клоната си повече, отколкото могат да крепят корените им. Тогава всичко зависи от мястото, на което се издига дървото. Ако е на открито, ако почвата е подвижна и плитка, достатъчна е една буря, за да рухне гигантът. Така че виждате сами — колкото повече искате да растете, толкова по-здраво трябва да сте стъпили на земята. Всяко дърво може да ви го каже.

Това не е всичко. Дървото е живо същество, но животът му е съвсем различен от животинския. Когато дишаме, мускулите ни издуват нашата гръд, която се пълни с въздух. После издишваме. Решението да вдишваме и да издишваме вземаме самите ние индивидуално, свободно, без да се съобразяваме с времето, духация вятър, слънцето — с нищо. Ние живеем откъснати от останалия свят, като негови врагове. Вижете, че при дървото е обратно. Листата са неговите дробове. Те не сменят въздуха, докато той не пожелае да се премести. Дишането на дървото е вятърът. Силният внезапен вятър е движението на дървото, на листата му, на дръжчиците им, на вейчиците, вейките, клончетата, клоните и най-после на стъблото. Но има и вдишване, издишване, изпарение. Нужно е и слънце, иначе дървото не може да живее. Дървото е неразделно цяло с вятъра и слънцето. Вятърът и слънцето са двете космични гърди, които непосредствено захранват с живот дървото. То възплава едно очакване. Дървото цяло е огромна мрежа от листа, опъната в очакване на вятъра и слънцето. Дървото е клопка за вятър и слънце. Когато се поклатя с шепот и процежда светли стрели във всички посоки, това е знак, че двете едри риби — вятърът и слънцето — са се хванали пътем в хлорофилната му мрежа...

Всъщност говори ли Логр, или мислите му се предават мълчаливо чрез сините криле на странните цигари, които всички продължават да пушат? Пиер не би могъл да каже. В действителност той плува във въздуха като огромно дърво (да, като кестен, а защо

именно кестен — не знае, но с положителност е точно това дърво) и думите на Логр населяват клоните му с лъчист шепот.

Какво става после? Той в просъница вижда отново голямото квадратно легло и много дрехи как летят из стаята (дрехи на момиченца и на едно момченце), и шумна блъсканица, придружена с весели викове. А после топлата нощ под огромната пухена завивка и онова гъмжило от нежни тела край него, онези четиринайсет ръчички, под чиито дяволити милувки си умира от смях...

Мътна светлина се процежда през прозорците. Изведнъж се раздава пронизително пицене на полицейски свирки. Глухи удари по вратата. Момиченцата се разпръсват като ято врабчета и оставят Пиер сам-самичък в голямото изтърбушено легло. Ударите се умножават, като че чуваш брадва да удря дънера на обречено дърво.

— Полиция! Незабавно отворете!

Пиер става и набързо се облича.

— Добър ден, Пиер.

Той се обръща, защото разпознава нежния напевен глас, който го е люлял цяла нощ. Логр е пред него. Не носи вече нито кожените си дрехи, нито украшенията, нито превръзката край челото си. Бос е и е облечен в дълга туника от домашно платно, а разделените му на път по средата коси падат свободно по раменете.

— Войниците на Йехова идват да ме арестуват — казва той бавно. — Но утре е Коледа. Преди да са разграбили къщата, ела да си избереш нещо, което ще те придружава в пустинята.

Пиер го следва в голямата стая, където зиданата завеса над камината покрива само студена пепел. С неопределен жест Логр му посочва разпилени по масата, върху столовете, закачени на стената, разхвърляни по пода странни и поетични предмети, цяло чисто и диво съкровище. Но Пиер е сляп за гравираната кама, за токите на колана, за лисичия елек, за диадемите, огърлиците и пръстените. Не, той вижда единствено чифт ботуши, поставени почти под масата, чиито високи кончови са клепнали настрани като слонски уши.

— Прекалено са големи за тебе — му казва Логр, — но нищо. Скрый ги под палтото си. А когато у вас ти стане много скучно, заключи стаята си, обуй ги и се остави да те отнесат в страната на дърветата.

Точно тогава вратата с трясък се отваря и трима души нахълтват вътре. Те носят жандармерийска униформа и Пиер не се учудва, че вижда зад тях да притичва майорът на парижките секачи.

— Е, пренасянето и употребата на опиати не ти ли стигат вече? — изревава един стражар в лицето на Логр. — Държиш да се провиниш на всичко отгоре в покваряване на малолетни, а?

Логр се задоволява да му протегне китките си. Белезниците щракват. Междувременно Пусе съзира сина си.

— А, ето те и тебе! Сигурен бях! Върви ме чакай в колата, живо!

После се впуска в яростен и погнусен оглед на местопроизшествието.

— Дърветата развъждат гъби и пороци. Само Булонския лес да вземем, знаете ли какво представлява? Бардак под открито небе! Я гледайте какво открий!

Жандармерийският капитан се навежда над бродираната рамка: **ЛЮБЕТЕ СЕ, НЕ ВОЮВАЙТЕ!**

Ей това е — отбелязва той — веществено доказателство: подбуждане на малолетни към разврат и опит за деморализиране на армията! Каква мръсотия!

На двайсет и третия етаж на небостъргача Меркюр Пусе и жена му гледат екрана на цветния си телевизионен приемник — мъже и жени с палячовски шапки се замерят с конфети и серпантини. Бъдни вечер е.

Пиер е сам в стаята си. Той превърта ключа в ключалката, после изважда изпод леглото си два големи меки ботуша от златиста кожа. Не е трудно да ги обуе, толкова са грамадни за него! Много би бил затруднен, ако трябваше да върви, но не се налага. Това са ботуши на мечтите.

Той се изляга на леглото си и затваря очи. Ето че поема много далече. Превръща се в огромен кестен с изправени като свещничета кремави цветове. Виси в покоя на синьото небе. Но изведнъж полъхва. Пиер простенва леко. Хилядите му зелени крила пърхат във въздуха. Клоните му се люлеят като благославящи ръце. Слънчево ветрило се разперва и свива в синкавозелената сянка на листовината му. Той е неизказано щастлив. Едно огромно дърво...

- [1] Умалително от „палец“ (фр.) — В.пр. ↑
- [2] Bottes — (фр.). — Б.пр. ↑
- [3] L'ogre (фр.) — човекоядецът от детските приказки. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.